

#UZ OVAKVE STOPE RASTA OSTAJEMO MEĐU NAJLOŠIJIMA U EU#

Nakon nastavka solidnog rasta u ovoj godini, u 2019. analitičari očekuju nešto sporiji uspon gospodarstva, ali i nove turističke rekorde, smanjenje javnog duga te povećanje kreditnog rejtinga Hrvatske, a najveći će rizik predstavljati usporavanje rasta globalnog gospodarstva i protekcionizam.

Rast bruto domaćeg proizvoda (BDP) mogao bi se u idućoj godini kretati blago ispod razina iz 2018.

Prema najnovijoj anketi Hine, osam makroekonomista procjenjuje u prosjeku da bi rast gospodarstva u 2019. mogao iznositi 2,7 posto. Njihove procjene rasta kreću se u rasponu od 2,5 do 3 posto.

Šantić: Naglašeniji vanjski rizici

OTP banka Hrvatska u 2019. očekuje usporavanje rasta gospodarstva na 2,5 posto, u odnosu na prognozirani rast od 2,7 posto za ovu godinu.

Glavni ekonomist te banke Zdeslav Šantić upozorava da se u iduću godinu ulazi s puno naglašenijim vanjskim rizicima, među ostalim, trgovinskim sukobom između SAD-a i Kine, čija eskalacija može rezultirati puno nižim rastom svjetskog gospodarstva, a onda indirektno nepovoljno utjecati i na Hrvatsku.

"Međunarodni pritisci su prisutni, a u 2019. ulazimo s gospodarstvom koje nije doživjelo neke strukturne reforme, pa će tako i dalje većina rasta dolaziti od osobne potrošnje, s i dalje vrlo vjerojatno nepovoljnim utjecajem neto izvoza", kaže Šantić.

Ocjenjuje i da je vrlo vjerojatno da će 2019. predstavljati prekretnicu u monetarnoj politici Europske središnje banke (ECB), koja bi iduće godine mogla povući sve monetarne poticaje i krenuti u postupnu normalizaciju kamatnih stopa, nakon što ih je godinama smanjivala.

A to će značiti višu cijenu zaduživanja.

Naposljetku, Šantić ocjenjuje da će se nezaposlenost nastaviti smanjivati i u 2019. godini, međutim puno manjom dinamikom nego što je to bilo u ovoj.

"Rekordno niska razina službene nezaposlenosti ipak više djeluje kao upozorenje i ukazuje na činjenicu da imamo suštinski problem nedostatka radne snage, a manje je rezultat nekakvog rasta zapošljavanja i pozitivnih trendova", poručuje Šantić.

Živković-Matijević: Rast turizma umjereniji

I Zrinka Živković-Matijević, direktorica Direkcije za ekonomska istraživanja Raiffeisenbank Austria (RBA), očekuje blago usporavanje dinamike rasta gospodarstva u 2019. Među ostalim,

očekuje i nastavak rasta turizma.

„Unatoč nastavku povoljnih, ali ipak umjerenijih, turističkih rezultata, uz rast robnog izvoza, doprinos rasta BDP-a od strane neto inozemne potražnje bit će negativan u projiciranom kratkoročnom razdoblju“, ocjenjuje.

Dodaje da ne treba zanemariti konkurentske turističke destinacije, kao što su Turska, Grčka i Sjeverna Afrika.

"Smirivanje geopolitičkih prilika i mogući oporavak u tim područjima smanjuje potencijal hrvatskog turističkog prometa, budući da se još uvijek u glavini percipiramo kao odredište sunca i mora, a i struktura kapaciteta, uvelike oslonjena na sobe i apartmane, ukazuje na potrebu daljnjeg jačanja konkurentnosti turizma", ocjenjuje Živković-Matijević.

Upozorava i da bi daljnje jačanje protekcionističkih mjera na globalnoj razini moglo utjecati na usporavanje rasta nekih važnih hrvatskih vanjskotrgovinskih partnera, s nepovoljnim djelovanjem i na domaća gospodarska kretanja.

"Dostupnost i kvaliteta ljudskog kapitala zasigurno će biti jedan od ključnih izazova hrvatskog gospodarstva, s obzirom na implikacije koje nosi, prije svega u pogledu tržišta rada, mirovinskog i zdravstvenog sustava", kaže Živković-Matijević.

Smatra da stoga fokus treba biti na reformi obrazovnog sustava, odnosno osposobljavanju mladih za suvremeno tržište rada.

Ističe i da je u cilju zadržavanja radno sposobnog stanovništva potrebno stvoriti poticajno poslovno okruženje kroz smanjenje birokratiziranosti sustava i povećanje efikasnosti javnih i državnih službi.

"To bi povoljno djelovalo na investicije i otvaranje novih radnih mjesta. Neophodne su reforme u nizu područja, a za stabilniji, jači i održiviji rast trebaju biti koordinirane i usklađene", zaključuje Živković-Matijević.

Kovač: Daljnji pad javnog duga

Glavni makroekonomist Erste banke Alen Kovač također očekuje blago usporavanje rasta gospodarstva u 2019. Pritom očekuju daljnji stabilan i značajan doprinos osobne potrošnje, koji se reflektira i kroz pozitivne trendove na tržištu rada, porast zaposlenosti i nešto snažniji rast plaća.

Kovač ocjenjuje da će u određenoj mjeri pozitivan efekt na potrošnju imati i promjena poreznog okvira, što kroz PDV, što kroz porez na dohodak.

"Daljnji povoljan sentiment kod samih potrošača, kao i ubrzanje dinamike kreditiranja sasvim sigurno govore da ćemo iduće godine imati trend stabilnog doprinosa osobne potrošnje", kaže Kovač.

Kod investicija Kovač također očekuje određeno ubrzavanje u odnosu na 2018., a potencijale za njihov rast u idućoj godini vidi u europskim fondovima i ulaganjima u turizmu.

Trenutno, najveći rizik, odnosno prepreku rastu, Kovač vidi u neizvjesnosti oko dinamike inozemne potražnje, odnosno izvoza.

Smatra da je i dalje na snazi pozitivan ciklus na glavnim hrvatskim izvoznim tržištima u EU, ali kako se pritom rast pojedinih trgovinskih partnera usporava.

„Tako će izvozno okruženje ipak biti nešto zahtjevnije. Ako govorimo o nekim negativnim rizicima na očekivanu stopu rasta domaćeg gospodarstva, to je zapravo najviše kroz taj izvozni kanal“, ističe Kovač.

Tu apostrofira trenutnu političku i fiskalnu situaciju u Italiji, a usporavanje tamošnjeg gospodarstva, s obzirom da je Italija bitan hrvatski trgovinski partner, predstavlja potencijalni negativni rizik, ne samo za robnu razmjenu već i u kontekstu turizma.

Kovač ocjenjuje da Hrvatska ostaje osjetljiva na određeni šok inozemne potražnje, koji s obzirom na globalna kretanja, trgovinski rat i povećanje neizvjesnosti oko same globalne gospodarske dinamike, za Hrvatsku predstavlja rizik.

"Sumarno bih rekao da na očekivanu stopu rasta gospodarstva od 2,7 posto u ovom trenutku mi vidimo nešto veće negativne rizike nego pozitivne", kaže Kovač.

U idućoj godini očekuje i nastavak trenda pada javnog duga, te podjednako uravnotežen proračun, što bi, kako navodi Kovač, potvrdilo Hrvatsku kao kandidata da se iduće godine vrati u zonu investicijskog rejtinga i na neki način pripremi za eventualni ulazak u tečajni mehanizam 2020. godine, kao daljnji korak prema uvođenju eura.

Na kraju drugog tromjesečja ove godine udio javnog duga u BDP-u iznosio je 76,1 posto, što je njegova najniža razina od 2012. godine, kada je bio na 69,4 posto BDP-a.

Premda na naplatu stižu jamstva za Uljanik, analitičari očekuju pad udjela javnog duga u BDP-u, na oko 75 posto na kraju ove godine, a iduće godine i ispod te razine.

Zahvaljujući fiskalnoj konsolidaciji i solidnom rastu gospodarstva, agencija Fitch povećala je u siječnju ove godine rejting Hrvatske s 'BB' na 'BB+', što je bilo prvo povećanje kreditnog rejtinga Hrvatske od 2004. godine. Potom su i preostale dvije najveće rejting agencije podigle rejting ili poboljšale izgled.

Tako sada S&P i Fitch drže hrvatski rejting jedan stupanj ispod investicijske razine, a Moody's dva stupnja ispod. Pritom S&P i Fitch drže izgled pozitivnima, a Moody's stabilnima.

Analitičari očekuju da će se taj trend poboljšanja rejtinga nastaviti i iduće godine.

HGK: Smjer dobar, ali dinamika treba biti bolja

Hrvatska gospodarska komora (HGK) u 2019. očekuje nastavak rasta gospodarstva, dodatno potpomognutog i ubrzanog provođenjem potrebnih reformskih mjera.

"Iznimno je važno da se nastavi fiskalna konsolidacija i disciplina koja je donijela mnogo dobroga u stabilizaciji javnih financija i podigla kreditni rejting zemlje", ističu iz Komore, napominjući kako balansiran proračun omogućava i određena porezna rasterećenja, što bi trebalo dodatno pozitivno utjecati na gospodarstvo.

Projekcija proračunskih prihoda za iduću godinu temelji se na realnoj projekciji gospodarskog rasta od 2,9 posto, ali fiskalnu računicu bi mogla poremetiti jamstva brodogradilištima, kažu u Komori.

Ono što pomalo zabrinjava, navode, je da se Hrvatska s planiranim udjelom javnog duga u BDP-u od preko 70 posto nalazi iznad prosjeka EU zemalja.

"To ukazuje da smo i dalje vrlo ovisni o kretanjima na svjetskom financijskom tržištu, ali očekujemo nastavak trenda smanjivanja tog pokazatelja", ističu iz HGK.

Napominju i kako je udio državne potrošnje u BDP-u viši od prosjeka konkurentskih zemalja te se i tu moraju uvoditi promjene, odnosno više trošiti na poticanje bržeg gospodarskog rasta.

"Od iznimne je važnosti da sustavno radimo na diversifikaciji našeg gospodarstva jer postajemo zabrinjavajuće ovisni o turizmu koji je poprilično volatilna industrija. Trebaju nam i druge stabilne branše, jak IT sektor, sve veća orijentacija na izvoz, više ulaganja u istraživanje i razvoj. Moramo našim poduzetnicima maksimalno olakšati poslovanje, a ključnu ulogu u tome igrat će digitalizacija", naglasili su iz HGK.

Upozorili su i na kronični problem nedostatka radne snage koji se, za prvu ruku, smatraju, može olakšati kvotama, ali na duge staze riješiti reformom obrazovnog sustava.

"Moramo nastaviti sa strukturnim reformama, ne samo poreznim, već i reformama mirovinskog i zdravstvenog sustava. Za reformom vapi i javna uprava, pravosuđe... Puno je posla pred nama, ali moramo ga odraditi da bi stvorili mogućnosti za dugoročno stabilniji makroekonomski razvoj. Idemo u dobrom smjeru, ali dinamika bi svakako mogla biti bolja", zaključuju iz HGK.

HUP: S ovakvim stopama rasta ostajemo najlošija članica EU-a

Predsjednica Hrvatske udruge poslodavaca (HUP) Gordana Deranja ističe, pak, kako očekivanja poslodavaca za 2019. "ostaju prije svega usmjerena upravo na provođenje reformi kako bi se omogućilo snažnije, a nužno rasterećenje gospodarstva".

Podsjeća kako 'HUP skor' kontinuirano upozorava da smo u rješavanju ključnih problema i provođenju dubinskih i širih promjena najlošiji čak i među tzv. zemljama Nove Europe.

Posebno su, kako ističe, kritična područja opterećenost gospodarstva i tržište rada, zdravstvo, obrazovanje, mirovinski sustav i pravosuđe.

Rizik za gospodarstvo u 2019. stiže iz inozemstva

Kategorija: GOSPODARSTVOAžurirano: Utorak, 18 Prosinac 2018 08:34

Objavljeno: Utorak, 18 Prosinac 2018 08:32

"Upravo zbog toga što i dalje oklijevamo provesti prave reforme, ne možemo rasti snažnije, pa s ovakvim stopama rasta gospodarstva koje se kreću u rasponu od 2,5 do 2,9 posto ostajemo, uz Bugarsku, najlošija članica EU-a", zaključuje Deranja. (Hina/foto 'Hrvatska iz zraka')

